

Sygn. akt VI ACa 206/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – SSA – Teresa Mróz

Sędzia SA – Ewa Stefańska

Sędzia SA – Grażyna Kramarska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 marca 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w W. i Prezesowi Sądu Okręgowego w G.

o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienia

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 21 października 2014 r.

sygn. akt XXV C 400/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od J. J. na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 206/15

UZASADNIENIE

Powód J. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w G. i Sądu Okręgowego w W. kwoty 78.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, podnosząc, że w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt I C 1050/08 oraz w sprawach o sygn. I C 426/09 i I C 1373/09 toczących się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku doszło do przewlekłości postępowania, przy czym niewyznaczenie dla niego pełnomocnika z urzędu miało wpływ na rozstrzygnięcie skargi na przewlekłość postępowania w sprawie I C 1050/08. Wymienione okoliczności doprowadziły, zdaniem powoda, do pogorszenia stanu jego zdrowia. Powód zaczął chorować na nadciśnienie, depresję, miał bóle wątroby, żołądka, bóle i zawroty głowy, co w rezultacie spowodowało powstanie szkody na osobie i krzywdy.

Pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości, zarzucając, że powód nie uzasadnił ani nie udowodnił powództwa, nie wskazał nawet, które konkretnie z

czynności procesowych powoda zgłaszanych w toku szeregu postępowań wymienionych w pozwie były długotrwałe rozpoznawane, a tym samym nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Wyrokiem z dnia 21 października 2014r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, obciążając powoda kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 30 marca 2009 r. powód wniósł do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew w sprawie I C 426/09. W dniu 2 kwietnia 2009r. został zobowiązany do uzupełnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Zarządzeniem z tego samego dnia zwrócono się do Dyrektora Aresztu Śledczego w G. o udzielenie informacji na temat posiadanych przez powoda zasobów pieniężnych i jego wniosków o odpłatne zatrudnienie. Odpowiedź od Dyrektora AŚ w G. nadeszła w dniu 13 maja 2009r. W dniu 28 maja 2009r. wydane zostało postanowienie o zwolnieniu powoda częściowo od kosztów sądowych i o oddaleniu jego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Powyższe postanowienie powód otrzymał w dniu 3 czerwca 2009r., a w dniu 4 czerwca 2009r. złożył na nie zażalenie. W dniu 1 lipca 2009r. wezwano powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez wskazanie adresów zamieszkania pozwanych. Powód powyższe zarządzenie otrzymał w dniu 10 lipca 2009r. Wobec tego, że powód nie uzupełnił braków, w dniu 18 sierpnia 2009r. zostało wydane zarządzenie o zwrocie pozwu. Następnie powód złożył zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu i skargę na orzeczenie referendarza sądowego. W dniu 9 września 2009r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości i oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W dniu 17 września 2009r. powód wniósł zażalenie na to postanowienie. W związku z zażaleniem powoda na zarządzenie o zwrocie pozwu akta sprawy zostały przedstawione Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku w dniu 18 września 2009r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 27 października 2009r. uchylił zaskarżone zarządzenie z dnia 18 sierpnia 2009r. i oddalił zażalenie na postanowienie z dnia 9 września 2009r. Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2009r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił wniosek powoda z dnia 15 grudnia 2009r. w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Innym postanowieniem z tego samego dnia zwolnił powoda od kosztów w postępowaniu o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczeń Sądu Apelacyjnego i ustanowił dla niego w tym postępowaniu pełnomocnika z urzędu. W dniu 25 stycznia 2010r. wpłynęła informacja o wyznaczeniu dla powoda pełnomocnika z urzędu. W dniu 12 marca 2010r. Sąd Okręgowy zarządził doręczenie pozwanym odpisu pozwu i zobowiązał do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie tygodniowym. W tym samym dniu został wyznaczony termin rozprawy na dzień 9 kwietnia 2010r. W dniu 26 marca 2010r. SSO P. D. wniósł o wyłączenie go od rozpoznania sprawy i zarządził odwołanie wyznaczonej rozprawy. W dniu 30 marca 2010r. zostało wydane postanowienie o wyłączeniu sędziego. Następnie w dniu 6 kwietnia 2010r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 14 czerwca 2010r. Powód w dniu 18 marca 2010r. złożył kolejny wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, który został oddalony w dniu 21 kwietnia 2010r. postanowieniem wydanym przez referendarza sądowego, na które powód złożył skargę w dniu 29 kwietnia 2010r. Postanowieniem z dnia 5 maja 2010r. Sąd oddalił wniosek. Powód złożył zażalenie na to postanowienie i w dniu 19 maja 2010r. Sąd Okręgowy w Gdańsku przekazał akta sprawy z zażaleniem Sądowi Apelacyjnemu. W dniu 8 czerwca 2010r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił zażalenie. W dniu 14 czerwca 2010r. odbyła się rozprawa, na której powód cofnął pozew, a Sąd umorzył postępowanie. W dniu 16 czerwca 2010r. powód wniósł o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 14 czerwca 2010r. W dniu 21 czerwca 2010r. powód zgłosił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu w związku z zamiarem wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 czerwca 2010r. o sygn. I ACz 795/10. Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 15 lipca 2010r. zwolnił powoda w całości od kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym i ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu w tym postępowaniu, który następnie sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia.

W sprawie o sygn. akt I C 1050/08 powód wniósł pozew w dniu 28 października 2008r. do Sądu Okręgowego w Warszawie. W dniu 17 listopada 2008r. powód został wezwany do usunięcia braków tego pozwu. Wobec tego, że nie wykonał tego wezwania, w dniu 7 stycznia 2009r. został zarządził zwrot pozwu. W dniu 27 stycznia 2009r. powód wniósł zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu. Wobec wniesienia przez niego także wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w dniu 12 lutego 2009r. powód został wezwany do uzupełnienia oświadczenia

o stanie majątkowym i dochodach. Postanowieniem z dnia 19 marca 2009r. Sąd zwolnił powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. W dniu 10 kwietnia 2009r. powód zgłosił wniosek o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu, który postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2009r. został oddalony. Odpis tego postanowienia powód odebrał w dniu 29 kwietnia 2009r. W dniu 15 maja 2009r. akta sprawy zostały przesłane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie celem rozpoznania zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu. Postanowieniem z dnia 26 maja 2009r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżone zarządzenie. Odpis tego postanowienia Sąd przesłał powodowi w dniu 3 czerwca 2009r., a akta sprawy zostały zwrócone Sądowi Okręgowemu w dniu 18 czerwca 2009r. W dniu 9 lipca 2009r. zarządzono doręczenie pozwanemu odpisu pozwu z zobowiązaniem do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni. W dniu 5 sierpnia 2009r. wpłynęła odpowiedź na pozew. W związku z zażaleniem powoda na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2009r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego, który w dniu 10 listopada 2009r. oddalił zażalenie powoda. W tym samym dniu wpłynął kolejny wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W dniu 30 grudnia 2009r. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 21 stycznia 2010r. W dniu 18 stycznia 2010r. Sąd Okręgowy wydał postanowienie oddalające wniosek powoda o ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Na rozprawę w dniu 21 stycznia 2010 r. strony nie stawiły się, została ona odroczone do dnia 25 lutego 2010r. W tym dniu został wydany wyrok oddalający powództwo. W dniu 8 marca 2010r. powód złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku, a w dniu 13 kwietnia 2010r. wniósł apelację. Wcześniej powód wniósł skargę na przewlekłość postępowania i postanowieniem z dnia 19 maja 2010r. Sąd Apelacyjny oddalił tę skargę. W dniu 1 grudnia 2010r. Sąd Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na dzień 19 stycznia 2011r. Na rozprawę strony się nie stawiły, powód nie był prawidłowo powiadomiony, co spowodowało odroczenie rozprawy i wyznaczenie kolejnego terminu na dzień 8 marca 2011r. Na rozprawie w dniu 8 marca 2011r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację. W dniu 21 marca 2011r. powód wniósł o sporządzenie uzasadnienia wyroku, o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Powód został wezwany w dniu 4 kwietnia 2011r. do uzupełnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 31 maja 2011r. zwolnił powoda od kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym i ustanowił dla powoda w tym postępowaniu pełnomocnika z urzędu. W dniu 5 września 2011r. pełnomocnik powoda złożył pismo informujące, że nie będzie składał kasacji z uwagi na brak przesłanek.

Sprawa o sygn. akt I C 1373/09 (poprzednia sygnatura I C 82/09) została założona w dniu 24 marca 2009r. Zarządzeniem z dnia 1 kwietnia 2009 r. Sąd Rejonowy w Tczewie wezwał powoda do złożenia oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach w terminie 7 dni. Zarządzenie zostało doręczone powodowi w dniu 8 kwietnia 2009r. W dniu 25 kwietnia 2009r. powód przesłał do Sądu Rejonowego w Tczewie pismo wraz z powyższym oświadczeniem. Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2009r. referendarz sądowy zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości i ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu. Postanowienie to zostało sprostowane w dniu 18 maja 2009r. W dniu 25 maja 2009r. Okręgowa Izba Radców Prawnych zawiadomiła Sąd o wyznaczeniu dla powoda pełnomocnika z urzędu. Zarządzeniem z dnia 9 czerwca 2009r. pełnomocnik z urzędu został zobowiązany do uzupełnienia braków formalnych pozwu w terminie 7 dni. Zarządzenie przesłano pełnomocnikowi w dniu 22 czerwca 2009r. Doręczone mu zostało 7 lipca 2009r. W dniu 15 lipca 2009r. pełnomocnik wniósł o sporządzenie i wydanie kserokopii z akt sprawy, a w dniu 20 lipca 2009r. złożył pismo procesowe określające między innymi wartość przedmiotu sporu na kwotę łączną 78.000 zł. Postanowieniem z dnia 29 lipca 2009r. Sąd Rejonowy w Tczewie stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Odpis tego postanowienia został doręczony pełnomocnikowi powoda i pozwanym, a następnie akta sprawy zostały przekazane do Sądu Okręgowego w Gdańsku, który zarejestrował sprawę w dniu 15 października 2009r. pod sygn. akt I C 1373/09. Zarządzeniem z dnia 27 października 2009r. pełnomocnik powoda zobowiązany został do złożenia trzech odpisów pozwu i wskazania adresu zamieszkania jednego z pozwanych, w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu pozwu. Zarządzenie to pełnomocnik powoda otrzymał w dniu 28 listopada 2009r. W dniu 19 listopada 2009r. sędzia - referent złożył wniosek o wyłączenie go od rozpoznania sprawy w trybie art. 49 k.p.c. Postanowieniem z dnia 25 listopada 2009r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wyłączył Sędziego P. K. od rozpoznania sprawy. W dniu 4 grudnia 2009r. pełnomocnik powoda wskazał adres zamieszkania pozwanego, nie złożył jednak trzech odpisów pozwu. Zarządzeniem z dnia 10 grudnia 2009r. pozew został zwrócony z uwagi na niezuzupełnienie

jego braków. W dniu 4 stycznia 2010r. zostało wniesione zażalenie powoda na to postanowienie i postanowieniem z dnia 11 marca 2010r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił to zażalenie.

Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę zważył na wstępie, że odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej (art. 417 § 1 k.c.) dotyczy zarówno szkody majątkowej jak i niemajątkowej (krzywdy). Jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia, gdy obowiązek jego wydania przewiduje przepis prawa, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej (art. 417¹ § 3 k.c.). W ocenie Sądu Okręgowego „postępowaniem właściwym”, w rozumieniu art. 417¹ § 3 k.c., jest postępowanie ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Strona, której skargę uwzględniono, może w odrębnym postępowaniu dochodzić od Skarbu Państwa naprawienia szkody wynikłej ze stwierdzonej przewlekłości (art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Strona, która nie wniosła takiej skargi może natomiast dochodzić – na podstawie art. 417 k.c. – naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy (art. 16 w/w ustawy). Zdaniem Sądu Okręgowego zestawienie dyspozycji art. 417¹ § 3 k.c., oraz art. 15 ust. 1 i art. 16 w/w ustawy wskazuje jednoznacznie na to, że nie jest możliwe skuteczne dochodzenie naprawienia szkody (krzywdy) wynikłej z przewlekłości postępowania, w zakresie, w jakim skarga na przewlekłość postępowania została oddalona. Skoro więc postanowieniem z dnia 19 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił skargę powoda o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt I C 1050/08, to obecnie powód nie może skutecznie podnieść zarzutu przewlekłości postępowania w tej sprawie. Nie może również skutecznie zarzucać wadliwości oddalenia skargi, gdyż stanowiłoby to obejście reguły jednoinstancyjności postępowania ze skargi (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r. – zasada prawna, III SPZP 3/05, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2006 r., III CZ 42/06 wraz z powołanym tam orzecznictwem). Odnosząc się do twierdzeń powoda o tym, że przyczyną wadliwego oddalenia jego skargi była odmowa ustanowienia dla powoda pełnomocnika z urzędu, Sąd Okręgowy wskazał na to, że powód miał możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia w tym przedmiocie i że kwestionowanie słuszności oddalenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika dopiero w niniejszym postępowaniu stanowi próbę niedopuszczalnego obejścia przepisów o terminie i sposobie wniesienia zażalenia. W ocenie Sądu Okręgowego w wytworzonym układzie procesowym i w granicach faktycznej podstawy powództwa nie było zatem możliwe stwierdzenie bezprawności działania lub zaniechania organów władzy publicznej w postępowaniu pod sygn. akt I C 1050/08.

Sąd Okręgowy zważył nadto, że z uwagi na brak danych o wniesieniu przez powoda skarg na przewlekłość postępowania w sprawach toczących się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku pod sygn. akt I C 426/09 i I C 1373/09, dopuszczalne było - stosownie do dyspozycji art. 417¹ § 3 k.c. w zw. z art. 16 w.cyt. ustawy - samodzielne poczynienie przez Sąd, na potrzeby niniejszego postępowania, ustaleń i ocen co do ewentualnego zaistnienia przewlekłości w tych sprawach. W ocenie tego Sądu zarzuty powoda, jakoby w sprawie pod sygn. akt I C 426/09 nastąpiła „opieszalność” w czynnościach procesowych, są niesłuszne i to w stopniu wręcz oczywistym. W postępowaniu w tej sprawie nie można dopatrzeć się przewlekłości w podejmowaniu czynności przez sąd, który działał sprawnie, bez zbędnej zwłoki, w tym także w związku ze składanymi przez powoda wnioskami o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz jego zażaleniami na postanowienia w tym przedmiocie. Konieczność rozpoznawania ponawianych wniosków, a następnie środków zaskarżenia składanych przez powoda, zdaniem Sądu sprawiła, że zarządzenie o zwrocie pozwu wydane zostało dopiero w dniu 18 sierpnia 2009 r., przy czym wniesienie przez powoda zażalenia na to zarządzenie przedłużyło czas do prawomocnego zakończenia sprawy aż do dnia 14 czerwca 2010 r., kiedy to Sąd Okręgowy umorzył postępowanie wobec cofnięcia pozwu. W ocenie Sądu Okręgowego czas rozpoznawania przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny kolejnych wniosków i zażeń powoda nie przekraczał rozsądnych granic, wynikających zwłaszcza z konieczności wyznaczenia i właściwego przygotowania posiedzeń, a także uzupełnienia stwierdzonych braków formalnych. Podobnie Sąd Okręgowy ocenił sprawność działań podejmowanych

przez Sąd Rejonowy w Tczewie, Sąd Okręgowy w Gdańsku i Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I C 1373/09, nie dopatrując się w nich „opieszalności”. Zdaniem Sądu wszystkie czynności podejmowane były sprawnie, bez zbędnej zwłoki, a wpływ na długość trwania postępowania miały przede wszystkim zaniechania powoda polegające na nieuzupełnieniu braków pozwu. W ocenie Sądu Okręgowego brak było dostatecznych przesłanek do przypisania organom władzy publicznej bezprawnego działania lub zaniechania w wyżej opisanych sprawach, a skoro takie bezprawne działanie lub zaniechanie jest konieczną przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c., to nieziszczenie się tej przesłanki przesądzało o oddaleniu powództwa w całości.

Sąd Okręgowy oddalił zatem wnioski powoda o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków, dokumentów i opinii biegłego, na okoliczność stanu zdrowia powoda oraz jego cierpienie fizycznych i psychicznych, wskazując na to, że skoro w granicach faktycznej podstawy powództwa nie sposób było przypisać pozwanemu działań lub zaniechań, mogących rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą, to tym samym nie miała znaczenia okoliczność rzekomego poniesienia przez powoda szkody lub krzywdy, gdyż nawet, jeśli po stronie powoda powstał jakikolwiek uszczerbek związany z przedłużaniem się wskazanych w pozwie postępowań, to ujmowany powinien być jako wyrządzony powodowi przez niego samego – z tej przyczyny, że przedłużenie się owych postępowań nastąpiło z wyłącznej winy powoda.

W apelacji od tego wyroku powód zaskarżył wyrok w całości, powołując się na nieważność postępowania wskutek tego, że nie brał udziału w sprawie i nie został dla niego ustanowiony pełnomocnik z urzędu. Wskazywał także na ograniczenie przez Sąd Okręgowy jego prawa do obrony poprzez oparcie się na treści odpowiedzi na pozew, bez odniesienia się do materiału dowodowego – zeznań powoda, akt sprawy, dokumentacji medycznej i opinii biegłego. Powód zarzucił także, że obciążenie go kosztami procesu było przedwczesne i niezrozumiałe oraz nastąpiło bez rozważenia treści przepisu art. 102 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Brak jest jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, że postępowanie w niniejszej sprawie było dotknięte nieważnością wskutek pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw. Powód miał możliwość uczestniczenia w procesie w taki sposób, jaki wynikał z jego aktualnej sytuacji życiowej w czasie trwania postępowania – z pobytu w zakładzie karnym. Sąd Okręgowy nie przeprowadzał dowodu z przesłuchania stron, gdy osobiste uczestnictwo powoda w rozprawie byłoby konieczne, a wszelkie inne oświadczenia i wnioski powód miał możliwość zgłosić na piśmie i z tej możliwości korzystał. W przypadku zaś nieprawidłowości w zawiadomieniu powoda o terminie rozprawy (w dniu 12 grudnia 2013r. k. 229) Sąd Okręgowy rozprawę odroczył i wyznaczył kolejny termin, o którym powód został już prawidłowo zawiadomiony. Należy zauważyć, że i druga strona także uczestniczyła w procesie tylko poprzez zajmowanie stanowiska na piśmie. Powód wykazywał się aktywnością, brał udział w postępowaniu, składając pisma, wnosząc środki zaskarżenia, kilkakrotnie składając skargi na przewlekłość postępowania. Nic zatem nie przemawiało za tym, by z uwagi na jego sytuację życiową czy nieporadność zagwarantowanie należytej ochrony jego praw wymagało działania w imieniu powoda pełnomocnika z urzędu. Sam fakt pobytu powoda w zakładzie karnym nie uzasadniał ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu, a odmowa jego ustanowienia nie uniemożliwiła powodowi wzięcia udziału w sprawie.

Wbrew zarzutom apelacji nie można też uznać, że odmowa uwzględnienia wniosków dowodowych powoda (określona przez powoda jako brak odniesienia się Sądu Okręgowego do materiału dowodowego – zeznań powoda, akt sprawy, dokumentacji medycznej i opinii biegłego) stanowiła ograniczenie prawa powoda do obrony jego praw. Sąd winien uwzględnić wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę wówczas, gdy przeprowadzenie dowodów pozwoli na ustalenie okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. W niniejszej sprawie zarówno treść twierdzeń powoda sformułowanych w pozwie jak i analiza innych dowodów – dokumentów znajdujących się w aktach spraw dołączonych (o dopuszczenie „dowodu z tych akt” powód także wnosił, w tym zakresie zatem jego wnioski dowodowe zostały uwzględnione) prowadziła - jak prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy - do wniosku, że nie zachodziła podstawowa przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa w

postaci bezprawnego działania jego funkcjonariuszy, a zatem żądanie pozwu z tego tylko powodu nie mogło być uwzględnione, co oznaczało niecelowość prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność istnienia pozostałych przesłanek tej odpowiedzialności. Sąd Okręgowy zasadnie wskazał na to, że aby można było obciążyć Skarb Państwa odpowiedzialnością odszkodowawczą, wszystkie te przesłanki muszą być łącznie spełnione, brak zaistnienia jednej z nich skutkuje brakiem tej odpowiedzialności nawet, jeśli wystąpiły pozostałe przesłanki (w niniejszej sprawie – ewentualne doznanie przez powoda krzywdy w związku z długotrwałością postępowań sądowych).

Sąd Okręgowy prawidłowo też ocenił, że nie można dopatrzeć się bezprawności działania pozwanego (poprzez jego funkcjonariuszy) we wszystkich sprawach wymienionych w pozwie, polegającej na przewlekłości postępowania. W szczególności brak takiej przewlekłości w sprawie I C 1050/08 Sądu Okręgowego w Warszawie został stwierdzony przez Sąd Apelacyjny w sprawie I S 42/10, co jest wiążące dla Sądu w niniejszej sprawie. Skoro skargę powoda w tej sprawie oddalono, to powód w związku z tym nie może dochodzić roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 15 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Nie daje mu do tego podstaw także art. 16 tej ustawy, gdyż powód nie jest osobą, która nie składała skargi. Prawidłowa była też ocena Sądu Okręgowego, że postępowanie w sprawie I C 1050/08 toczyło się sprawnie, a wpływ na jego długość miało zachowanie samego powoda – niewykonanie zarządzenia z dnia 12 listopada 2008r. skutkujące zarządzeniem o zwrocie pozwu następnie zaskarżonym, zgłaszanie wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w rezultacie czego kwestia braków formalnych i fiskalnych pozwu oraz ustanowienia pełnomocnika była wyjaśniana w okresie od listopada 2008r. do grudnia 2009r. Po zwrocie akt z Sądu drugiej instancji wyrok kończący postępowanie w sprawie został wydany przez Sąd Okręgowy w ciągu dwóch miesięcy. Wpływ na długość postępowania apelacyjnego miało zaś wniesienie przez powoda w toku tego postępowania skargi na przewlekłość postępowania. Po przedstawieniu akt Sądowi drugiej instancji z apelacją sprawa została przez ten Sąd rozpoznana w ciągu siedmiu miesięcy. W postępowaniu w sprawach I C 426/09 i I C 1373/09 powód także był wzywany do usunięcia braków formalnych pozwu, a następnie oczekiwano na zastosowanie się powoda do tego wezwania. Z powodu nieusunięcia tych braków były także wydawane zarządzenia o zwrocie pozwu. Rozpoznawane były również wnioski powoda o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w sprawie I C 426/09 nawet kilkakrotnie z uwagi na ponawianie wniosków uprzednio oddalonych. W każdej ze spraw kilkakrotnie nadawany był bieg zażaleniom powoda. Wnoszenie środków zaskarżenia jest oczywiście uprawnieniem procesowym strony, która może zakwestionować - jej zdaniem - niesłuszną decyzję Sądu, jednak musi mieć jednocześnie świadomość tego, że będzie to prowadzić do przedłużenia czasu trwania postępowania w sprawie, którym nie będzie mogła obciążyć Sądu, jeśli dokonuje on czynności bez zbędnej zwłoki.

Nie może odnieść skutku także zarzut powoda dotyczący orzeczenia o kosztach procesu. Powód, wskazując w apelacji na brak rozważenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 102 k.p.c., jednocześnie nie powołuje się na żadne okoliczności, które miałyby uzasadnić zastosowanie tego przepisu w niniejszej sprawie. Należy też podkreślić, że sam fakt uzyskania przez powoda zwolnienia od kosztów sądowych nie może być przesłanką odstąpienia od obciążenia go kosztami procesu (kosztami zastępstwa procesowego) należnymi stronie pozwanej na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z wygraniem przez nią procesu.